

कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत
सर्वसाधारण प्रवर्गाचा रु.४८५८.५९ लक्ष
निधी वितरीत करणे....

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृयांयो-१२२०/प्र.क्र.५९/१४अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
तारीख: ०१ जानेवारी, २०२१

संदर्भ:-

- १) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र.३-१/२०१५-M&T (I&P), दि.२७ मे, २०२०.
- २) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र.३-६ (KKA-III)/२०२०-M&T (I&P), दि. ८ जून, २०२०.
- ३) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.०५२०/प्र.क्र.५४(भाग-१)/१४-अ, दि-१८ जून, २०२०.
- ४) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.०५२०/प्र.क्र.५९/१४-अ, दि-१४ जुलै, २०२०.
- ५) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.०५२०/प्र.क्र.५९/१४-अ, दि.९ नोव्हेंबर, २०२०.
- ६) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.कृआ/गुनि-५/नक्र१२०/३०३६१/२०२०, दि.२७ नोव्हेंबर, २०२०.
- ७) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.कृआ/गुनि-५/नक्र१२०/३०३६३/२०२०, दि.२७ नोव्हेंबर, २०२०.

प्रस्तावना:

राज्यात केंद्र पुस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उप- अभियान राबविण्यात येत आहे. सदर उप अभियानातर्गत एकूण आठ घटक असून, घटक क्र.१ व २ हे नवीन तंत्रज्ञानाने विकसित केलेल्या संयंत्राची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व चाचणीबाबत आहेत. घटक क्र.१ व २ यासाठी केंद्र हिश्याचे प्रमाण १००% आहे. उर्वरित ६ घटकांसाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याचे प्रमाण ६०: ४० असे आहे.

केंद्र शासनाने सन २०२०-२१ या वर्षासाठी कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत संदर्भाधीन दि.२७ मे, २०२० च्या पत्रान्वये नियमित कार्यक्रम त्याचप्रमाणे, दि.८ जून, २०२० च्या पत्रान्वये ४ आकांक्षित जिल्हयांसाठी प्रवर्गनिहाय खालीलप्रमाणे कार्यक्रम मंजुर करून केंद्र हिश्याचा संपुर्ण निधी वितरीत केला आहे. मंजुर कार्यक्रमाचा व वितरीत केलेल्या निधीचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रु. लाखात)

प्रवर्ग	नियमित कार्यक्रम (अ)			आकांक्षित जिल्हयासाठी (ब)			एकूण कार्यक्रम (अ) + (ब)		
	केंद्र	राज्य	एकूण	केंद्र	राज्य	एकूण	केंद्र	राज्य	एकूण
सर्वसाधारण	२८५०	१९००	४७५०	३०७.२०	२०४.८०	५१२	३१५७.२०	२१०४.८०	५२६२
अनु.जाती	६००	४००	१०००	--	--	--	६००	४००	१०००
अनु.जमाती	३००	२००	५००	--	--	--	३००	२००	५००
एकूण	३७५०	२५००	६२५०	३०७.२०	२०४.८०	५१२	४०५७.२०	२७५७.२०	६८१४

वित्त विभागाने सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी मंजुर तरतुदीच्या ६०% च्या मर्यादेत निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार, मंजुर तरतुदीच्या मर्यादेत केंद्र हिश्याचा रु.३६०० लाख व

समरुप राज्य हिश्याचा रु.२४०० लाख एवढा निधी वितरणासाठी उपलब्ध होतो. यापैकी संदर्भाधीन दि.१८ जून, २०२० व दि.९ नोव्हेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये केंद्र हिश्याचा रु.६०० लाख व राज्य हिश्याचा रु.४०० लाख निधी यापुर्वीच सन २०१९-२० या वर्षातील पुनर्जिवित कार्यक्रमासाठी तसेच प्रलंबित प्रकरणांसाठी वितरीत करण्यात आला आहे. उर्वरित केंद्र हिश्याचा रु.३००० लाख राज्य हिश्याचा रु.२००० लाख असा एकूण रु.५००० लाख निधी वितरणासाठी उपलब्ध आहे.

केंद्र शासनाने सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी वितरीत केलेल्या रु.३१५७.२० लाख निधीपैकी रु.२४२.०४६ लाख निधी त्यास समरुप राज्य हिश्याच्या रु.१६१.३६४ लाख निधीसह सन २०१९-२० या वर्षातील प्रलंबित प्रकरणांसाठी संदर्भाधीन दि.९ नोव्हेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आला आहे. त्यामूळे सन २०२०-२१ या वर्षातील कार्यक्रमासाठी केंद्र हिश्याचा रु.२९१५.१५४० लाख व त्यास समरुप राज्य हिश्याचा रु.१९४३.४३६० लाख असा एकूण रु.४८५८.५९ लाख निधी उपलब्ध होईल. सदर निधी आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. अनुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय:

१. कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानाची सन २०२०-२१ या वर्षात सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्र हिश्याचा रु.२९१५.१५४० लाख (अक्षरी: रु. एकोणतीस कोटी पंधरा लाख पंधरा हजार चारशे फक्त) व त्यास समरुप राज्य हिश्याचा रु.१९४३.४३६० लाख (अक्षरी: रु. एकोणीस कोटी त्रेचाळीस लाख त्रेचाळीस हजार सहाशे फक्त) असा एकूण रु.४८५८.५९ लाख (अक्षरी: रु. अठ्ठेचाळीस कोटी अठ्ठावण लाख एकोणसाठ हजार फक्त) निधी या शासन निर्णयान्वये, आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्यात येत आहे.
२. सदर निधी खालील लेखाशीर्षखाली चालू वर्षी अर्थसंकल्पीत केलेल्या तरतूदीतून खर्ची टाकण्यात यावा.

केंद्र	राज्य
मागणी क्रमांक :- डी-३, २४०१- पीक संवर्धन, (००) ११३- कृषि अभियांत्रिकी (००) (०८) कृषि उन्नती योजना कृषि अभियांत्रिकीकरण उप अभियान (कें.पु.यो.), (केंद्र हिस्सा-६०%) (२४०१२५१३), ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक :- डी-३, २४०१- पीक संवर्धन, (००) ११३- कृषि अभियांत्रिकी (००) (१६) कृषि उन्नती योजना कृषि अभियांत्रिकीकरण उप अभियान (कें.पु.यो.), (राज्य हिस्सा-४०%) (२४०१८७३६), ३३ अर्थसहाय्य

३. सदर निधीचा विनियोग प्राथम्याने सन २०१९-२० या वर्षातील प्रलंबित प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी करण्यात यावा. सन २०१९-२० मधील संपुर्ण प्रलंबित प्रकरणे निकाली निघाल्यानंतर उर्वरित निधी सन २०२०-२१ या वर्षातील प्रकरणांसाठी वापरण्यात यावा.

४. सन २०१९-२० या वर्षातील प्रकरणासाठी अनुदानाचे वाटप महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे करण्यात यावे.
५. सदर निधीमधून ट्रॅक्टर या बाबीसाठी अनुदानाचे वाटप करतांना दि.१४ जुलै, २०१९ च्या शासन निर्णयान्वये ठरवून दिलेल्या मर्यादेत अनुदान देण्यात यावे.
६. इतर यंत्र/अवजारांच्या बाबातीत कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचना व संदर्भाधीन केंद्र शासनाच्या दि.२७ मे, २०२० च्या पत्रातील सूचना, अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
७. सदर निधी खर्च करताना तो विहीत कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/प्रक्रियाचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/ C.V.C.तत्वानुसार/ प्रचलित शासन निर्णय/ नियम/ परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
८. निधी आहरण व संवितरण करणेसाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे.	सहायक संचालक (लेखा-१) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२.	जिल्हास्तर	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी

९. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाने व वित्त विभागाने त्यांचा अनौ. संदर्भ क्र.३२१/व्यय-१, दि.२२.१२.२०२० अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०१०११६४६२०६७०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत आंडगे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २) मा.राज्यमंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३) सर्व सन्माननीय विधी मंडळ सदस्य, द्वारा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई-३२.

- ४) सचिव (कृषी), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ५) आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ६) संचालक (निविष्ठा व गुण नियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, मुंबई-३२.
- ७) सर्व संचालक/सह संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१.
- ८) विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व)
- ९) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
- १०) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागुपर (लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता)
- ११) माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १२) नियोजन विभाग (का-१४३१), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १३) वित्त विभाग (व्यय-१ व अर्थसंकल्प-१३), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १४) निवड नस्ती (कार्यासन-१४-अ).